وه‌قایعی كوردستان

رۆژنامه‌ی ره‌سمی هه‌رێمی كوردستانه - وه‌زاره‌تی داد ده‌ری ده‌كات

ژماره (١٤٨)   ساڵی دوازده‌م   ٢٣/ته‌مموز/٢٠١٢ زایینی   ٢/خه‌رمانان/٢٧١٢كوردی   ٣/ ره‌مه‌زان/١٤٣٣كۆچی

له‌م ژماره‌یه‌دا :

148

یاسای ژماره (٥) ساڵی ٢٠١٢ — لا ١
یاسای دووه‌مین هه‌مواری یاسای ئه‌كادیمیای كوردی
ژماره (١٢)ی ساڵی ١٩٩٧ی هه‌موار كراو له‌ هه‌رێمی كوردستان- عێراق

په‌یڕه‌وی ناوخۆی یه‌كێتی په‌رله‌مانتارانی كوردستان — لا ٥

ڕێنمایی ژماره (١)ی ساڵی ٢٠١٢ی ئه‌نجومه‌نی دادوه‌ری — لا ١٦
تایبه‌ت به‌ یاسای لێبوردنی گشتی ژماره (٢)ی ساڵی ٢٠١٢

به‌یانی ژماره (١٣)ی ساڵی ٢٠١٢ی وه‌زاره‌تی داد — لا ١٨

به‌یانی ژماره (٤)ی ساڵی ٢٠١٢ی وه‌زاره‌تی ئه‌وقاف و كاروباری ئایینی — لا ١٨

به‌یانی ژماره (٣)ی ساڵی ٢٠١٢ی وه‌زاره‌تی كارو كاروباری كۆمه‌ڵایه‌تی — لا ١٩

به‌یانی وه‌زاره‌تی په‌روه‌رده — لا ١٩

به‌یانی وه‌زاره‌تی شاره‌وانی و گه‌شت و گوزار — لا ٢٠

به‌یانی وه‌زاره‌تی دارایی و ئابووری / ٤ — لا ٢١

به‌یانی ژماره (٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧) — لا ٢٢
ساڵی ٢٠١٢ی وه‌زاره‌تی ته‌ندروستی

ناونیشان: هه‌ولێر-چوار ڕیانی فرنسۆ میتران باڵه‌خانه‌ی وه‌زاره‌تی داد..
☎ (٢٢٤٥٥١٤-٢٢٤٥٥٠٧-٢٦٤٨٩٨٩-٢٢٤٥٥٠٨)
http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:rwk@mojkurdistan.com

The Weekly Formal Newspaper of Kurdistan Region Government (KRG), Publishing by Ministry of Justice.

وقائع كوردستان

الجريدة الرسمية لأقليم كوردستان - تصدر من قبل وزارة العدل

العدد (١٤٨)   السنة الثانية عشرة   ٢٣/تموز/٢٠١٢ميلادي   ٢/خەرمانان/٢٧١٢كوردي   ٣/رمضان/١٤٣٣هجري

148

في هذا العدد:

قانون رقم (٥) لسنة ٢٠١٢ قانون التعديل الثاني لقانون الاكاديمية الكوردية رقم (١٢) لسنة ١٩٩٧ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق	ص ٢٧
النظام الداخلي لا تحاد برلمانيي كوردستان	ص ٣٠
التعليمات رقم (١) لسنة ٢٠١٢ مجلس القضاء خاص بقانون العفو العام رقم (٢) لسنة ٢٠١٢	ص ٣٩

فهرست المواضيع باللغة الكوردية فقط

بيان رقم (١٣) لسنة ٢٠١٢ وزارة العدل	ص ١٨
بيان رقم (٤) لسنة ٢٠١٢ وزارة الاوقاف والشؤون الدينية	ص ١٨
بيان رقم (٣) لسنة ٢٠١٢ وزارة العمل والشؤون الاجتماعية	ص ١٩
بيان وزارة التربية	ص ١٩
بيان وزارة البلديات والسياحة	ص ٢٠
بيان وزارة المالية والاقتصاد / ٤	ص ٢١
بيان رقم (٧٣-٧٤-٧٥-٧٦-٧٧-٧٨-٧٩-٨٠-٨١-٨٢-٨٣-٨٤-٨٥-٨٦-٨٧) لسنة ٢٠١٢ وزارة الصحة	ص ٢٢

No.:148 Date: July, 23, 2012 Vol.: 12

العنوان : اربيل-تقاطع فرنسو ميتران - بناية وزارة العدل
☎ (٢٢٤٥٥١٤-٢٢٤٥٥٠٧-٢٦٤٨٩٨٩-٠-٢٢٤٥٥٠٨)

http//:www.mojkurdistan.com
E-mail:rwk@mojkurdistan.com

السعر ٧٥٠ دينار

بەناوی خوای بەخشندەو میهرەبان

هەرێمی کوردستانی عێراق
سەرۆکایەتی هەرێم
سەرۆك

بەناوی گەلەوە
بڕیار
ژمارە (١٦) ساڵی ٢٠١٢

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی لە بڕگەی (١) ی ماددەی (١٠) ی یاسای سەرۆکایەتی هەرێمی کوردستان - عێراق ژمارە (١) ی ساڵی ٢٠٠٥ ی هەموارکراو پێمان دراوەو، بە پاڵپشتی ئەو یاساکارییەی پەرلەمانی کوردستان – عێراق کردویەتی لە دانیشتنی ژمارە (٢٣) لە ٥/ ٦/٢٠١٢ بریارماندا بە دەرکردنی:

یاسای ژمارە (٥)ی ساڵی٢٠١٢
یاسای دووەمین هەمواری یاسای ئەکادیمیای کوردی
ژمارە (١٢)ی ساڵی ١٩٩٧ی هەموارکراو لە هەرێمی کوردستان- عیراق

ماددەی یەکەم:

ماددەی دووەمی یاساکە هەموار دەکرێت و، بەم شێوەیەی دادێ دەخوێندرێتەوە:
ئەکادیمیای کوردی خاوەن کەسایەتییەکی سەربەخۆی مەعنەوییە و یەکێکە لە چاوگە باڵاکان لەهەموو شتێکی پەیوەندیی بە زمانی کوردی و شێوەزارەکانی و پاراستن و دەوڵەمەند کردنییەوە هەبێ، بە مەبەستی گەیشتن بە زمانێکی یەکگرتووی فەرمی .

ماددەی دووەم:

ماددەی چوارەمی یاساکە هەڵدەوەشێتەوە و ئەمەی دادێ جێی دەگرێتەوە:
ماددەی چوارەم: ئەکادیمیا کار بۆ بەجێ گەیاندنی ئەم ئامانجانەی دادێ دەکات:
یەکەم: پاراستنی زمانی کوردی و کار کردن بۆ ئامادە کردنی توێژینەوە، کە ڕەنگە زەمینەی گونجاو بۆ یەکخستنی زاراوەکانی بە سوود وەرگرتن لە شێوەزارەکانی بخولقێنێ.

دووەم: بەرز کردنەوەی ئاستی توێژینەوەی کوردی بۆ هاوشان ڕۆیشتن لەگەڵ پێشکەوتنی زانستی و کولتووری .

سێیەم: زیندوو کردنەوەی کولتووری کورد لە زانست و وێژە و هونەر و پیشان دانی ڕۆڵی زانایانی کورد تێیدا.

چوارەم: بایەخ دان بە لێکۆڵینەوە لە مێژووی کورد و کوردستان و شارستانیەتەکەی .

پێنجەم: وردبوونەوە لە ناونیشانی تابلۆی شەقامە گشتییەکانی شار و شارۆچکەکان و ناوی قوتابخانەکان و شوێنەکانی خواپەرستی و نووسینگە و شوێنانی بازرگانی و نابازرگانی لە رووی زمانەوە و راسپاردن بە دووبارە ناونانەوەیان بە ناوی ناودارانی کوردستان و هێماکانی و ئاگادار کردنەوەی لایەنانی پەیوەندیدار بۆ گرتنەبەری ئەوەی پێویستە لەبارەیانەوە.

شەشەم: گرێدانی پەیوەندی لەگەڵ ئەکادیمیاکانی زانستی و زانکۆکان و ناوەندەکانی توێژینەوەی زانستی و بەتین کردن و بەهێز کردنی لە ناوەوەی هەرێم و دەرەوەیدا .

حەوتەم: کار کردن بۆ دەوڵەمەند کردنی دەستەواژەکان و یەکخستنیان لە پرۆگرامەکانی پەروەردە و فێرکردن بە هەماهەنگی لەگەڵ وەزارەتی پەروەردە .

ماددەی سێیەم:

ماددەی (پێنجەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی دادێ دەخوێندرێتەوە:

ئەکادیمیا بەم شێوانەی دادێ ئامانجەکانی بەدی دەهێنێت:

یەکەم: دانانی فەرهەنگ و سەرچاوە و ئەنسکلۆپیدیای زانستی و زمانەوانی .

دووەم: دەرکردنی گۆڤارێکی دەوریی ئەکادیمی.

سێیەم: بڵاوکردنەوە و وەرگێڕانی کتێبی زانستی و زمانەوانی و گرێدانی کۆڕ و کۆنگرە و سازکردنی وەرزی زانستی و کولتووری و بەشداری کردن تێیاندا لە ناوەوە و دەرەوەی هەرێمدا.

چوارەم: پشتیوانی کردن لە زانا و توێژەر و ئەدیبان .

پێنجەم: دامەزراندنی ناوەندێکی بەڵگەنامە و دەستنووسی تایبەت بە ئەکادیمیا .

شەشەم: هەماهەنگی و کار کردن لەگەڵ لایەنانی حکومی و ناحکومیی پەیوەندیدار بەو ئامانجانەی ئەکادیمیا کاریان لە پێناودا دەکات .

حەوتەم: هاندانی توێژینەوە و لێکۆڵینەوەی بەراوردکاری لە بواری زمان و دیرۆك و کەلەپور .

ماددەی چوارەم:

بڕگەکانی (أ/١) و (ب/١) لە ماددەی (حەوتەم)ی یاساکە هەموار دەکرێن، و بڕگەی (ج/٢)ی ماددەکە هەڵدەوەشێنرێتەوە و، بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێنەوە:

أ ـ مەرجی ئەندامی کارا:

١ـ هاوولاتیی هەرێمی کوردستان بێت.

ب ـ مەرجە ئەندامی یاریدەدەر:

١ـ زمانی کوردی بە ڕەوانی بزانێت.

ماددەی پێنجەم:

بڕگەی (أ) لە ماددەی (دەیەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی دادێ دەخوێندرێتەوە:

ماددەی دەیەم/ أ: سەرۆکی ئەکادیمیا بە ئامادەبوونی دوو لە سەر سێی ئەندامانی کارا بە لای کەمەوە و بە دەنگدانی نهێنی و بە زۆرینەی ڕەها بۆ ماوەی چوار ساڵ هەڵدەبژێردرێت کە بۆ یەك جار قابیلی نوێ کردنەوەیە و، لەم بارەیەشەوە فەرمانیك لە سەرۆکایەتیی هەرێمەوە دەردەچێت).

ماددەی شەشەم:

ماددەی (یازدەم)ی یاساکە هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی دادێ دەخوێندرێتەوە:

سەرۆکی ئەکادیمیا جێگرێکی دەبێ کە ئەنجومەنی ئەکادیمیا لە نێو ئەندامانی کارایدا ، بە هەمان ئەو میکانیزمە هەڵی دەبژێرێت کە سەرۆکی پێ هەڵدەبژێرێت و بۆ ماوەی (چوار ساڵ) کە بۆ یەك جار قابیلی نوێ کردنەوەیە، جێی سەرۆکیش لە کاتی ئامادە نەبوونیدا دەگرێتەوە.

ماددەی حەوتەم:

هەردوو بڕگەی (ج) و (د) لە ماددەی بیست و یەکەم هەموار دەکرێت و بەم شێوەیەی خوارەوە دەخوێندرێنەوە:

ج ـ پاداشتێکی مانگانە بە ئەندامانی ناخۆتەرخان (ناموتەفەڕغ)ی ئەنجومەنی ئەکادیمیا دەدرێت.

د ـ لە حاڵەتی کۆتایی هاتنی ئەندامیەتیی ئەندامی کارای ناخۆتەرخان، مووچەیەکی خانەنشینیی بۆ دەبڕدرێتەوە ئەگەر مووچەی نەبێت و پەیوەست بە وەزیفەیەکی دیکەوە نەبێت.

مادددەی هەشتەم:

ماددەی (بیست و دووەم)ی یاساکە هەڵدەوەشێتەوە و ئەمەی دادێ جێی دەگرێتەوە:

یەکەم: ئەندامی کارا کاری خۆی لە نێو ئەکادیمیادا دەکات و بەشداری لە لیژنەکانی و کۆبوونەوەکانی و چالاکییە زانستییەکانیدا دەکات .

دووەم: ئەندامی کارا لە یەکێك لەم حاڵەتانەی دادێ ، ئەندامێتی لەدەست دەدات :

١ـ دەست لە کار کێشانەوە .

٢ـ ئەگەر لە سێ کۆبوونەوەی دوا بە دوای یەکدا بەبێ پاساوێکی رەوا ئامادە نەبوو یان بەشێوەیەکی باش بەردەوامی بە ئەرکی خۆی نەدا، ئەویش بە بڕیاری ئەنجومەنی ئەکادیمیا و بەدەنگدانی نهێنی دەبێت .

٣ـ ئەگەر بە تاوانێك یان کەتنێکی ئابڕووبەر حوکم درا .

٤ـ مردن .

سێیەم: لە کاتی بەتاڵ مانەوەی شوێنی ئەندامێك لە ئەندامانی ئەنجومەن، سەرۆك لە یەکەمین دانیشتندا ئەوە رادەگەیەنێت و لە ماوەی (سێ مانگ)دا بە بڕیاری ئەنجومەنی ئەکادیمیا پڕ دەکرێتەوە.

ماددەی نۆیەم:

لەسەر ئەنجومەنی وەزیران و لایەنانی پەیوەندیدارکانە حوکمەکانی ئەم یاسایە جێبەجێ بکەن.

ماددەی دەیەم:

ئەم یاسایە لە رۆژی دەرچوواندنییەوە کاری پێدەکرێت و، لە رۆژنامەی فەرمیی (وەقایعی کوردستان)بڵاودەکرێتەوە.

مسعود بارزانی
سەرۆکی هەرێمی کوردستان ـ عێراق

هەولێر

٢٦/ حوزەیران /٢٠١٢ ی زایینی

٦/ پوشپەڕ / ٢٧١٢ ی کوردی

٦ / شەعبان / ١٤٣٣ کۆچی

یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان

پەیڕەوی ناوخۆی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان

بەپشت بەستن بەحوکمەکانی ماددەی (١٣) لە یاسای یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان ژمارە (١٧) ساڵی ٢٠٠٦ی هەموارکراو بە هەردوو یاسای ژمارە (١٧) ساڵی ٢٠٠٨ و یاسای ژمارە (٩) ساڵی ٢٠١١ بە پێ حوکمی بەندەکانی دەستەی گشتی یەکێتی لە کۆنفراسی رۆژی ٢٠١٢/٦/٩ بڕیاری دەرکردنی ئەم پەیڕەوی دا .

بەشی یەکەم- پێناسەکان

ماددەی (١)

بۆ جێ بە جێکردنی ئەم پەیڕەوە مەبەست لەو زاراوانەی خوارەوە ئەو مانایانەی بەرامبەریەتی :

هەرێم – هەرێمی کوردستان – عێراق

یەکێتی – یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان

پەیڕەو – پەیڕەوی ناوخۆی یەکێتی .

دەستەی گشتی – سەرجەم ئەندامانی یەکێتی .

نوێنەرایەتی دەستەی گشتی – گشت نوێنەرە هەڵبژێردراوەکانی دەستەی گشتی

دەستەی باڵا – باڵاترین دەستەی هەڵبژێردراوی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستانە

سەرۆك – سەرۆکی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستانی هەڵبژێردراو لە لایەن دەستەی باڵادا .

پەرلەمانتار – ئەندامی هەڵبژێردراو بۆ پەرلەمانی کوردستان یان پەرلەمانی عێراق لە خولی ئێستای بەردەوام و خولەکانی پێشوو کە نوێنەری گەلی کوردستان بوون .

ئەندام – ئەو پەرلەمانتارەی بۆتە ئەندام لە یەکێتی و پابەندیەکانی بەجێ گەیاندووە .

ماددەی (٢)

دروشمی یەکێتی

سەروەری یاسای – دیموکراسی – دادپەروەری کۆمەڵایەتی .

بەشی دووەم

ئامانج و پسپۆریەکانی یەکێتی (تایبەتمەندیەکانی)

ماددەی (٣) :

ئامانجی یەکێتی بریتین لە :

یەکـەم : دەوڵەمەنـدکردنی پـڕۆژەو پێـشنیارەکانی کـە پێـشکەش بـە پەرلـەمانی کوردسـتان و ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراق دەکرێت .

دووەم : پەرەپێدانی پرۆسەی یاسادانەری و ئەو یاسایانەی لە هەرێمدا بەکارن .

سێیەم : بەهێزکردنی رۆلی یاسادانەری و چاودێری کاری و رێکاری پەرلەمانی .

چوارەم : بلاوکردنەوەی ووشیاری یاسایی و فەرهەنگی دیموکراسی و پەرلەمانی و بنەماکانی مـافی مرۆڤـ لە کۆمەڵگەی کوردستان .

پێنجەم : لە رێگەی چوونە پاڵ رێکخراوو یەکێتیە نێودەوڵەتیە هاوشێوکانی کـار بـۆ کـاراکردن و ئاڵوگوڕی شارەزایی دەکات .

شەشەم : داکۆکی کردن لە مافەکانی گەلی کوردستان لەسەر ئاستی نیشتمانی و نێودەوڵەتی .

حەوتەم : داکۆکی کـردن لـە مافـەکانی ئەنـدامان و بـۆ دامەزرانـدنی ناوەنـدە کۆمەڵایـەتیی و رۆشنبیریەکان بۆیان .

هەشتەم : کار بۆ مسۆگەر کـردن و وەگەرخـستنی میکانیزمـەکانی بـەرگری (داکـۆکی) لەمافـە دەستووری و یاساییەکانی هاووڵاتیەکان دەکات .

نۆیەم : پشتگیری و پاڵپشت لە پرۆسەی چاکسازی و رووبەڕووبوونەوەی گەندەڵی لە هەرێم .

بەشی سێ یەم

ئەندامیەتی (ئەندام بوون) لە یەکێتیدا

ماددەی (٤)

یەکەم : هەر پەرلەمانتارێك لەوانەی کە نوێنەر بوون یان ئێستا نوێنەرایەتی گەلی کوردستان دەکەن مافی ئەوەی هەیە ببێت بە ئەندام لە یەکێتیەکە ئەوانەی .

دووەم : مەرجە بۆ ئەندامیەتی لە یەکێتی :

١. لە هاوڵاتیانی کوردستان - عێراق بێت یان ئەوانەی کە نوێنەرایەتی گەلی کوردستان دەکەن لەو پەرلەمانانەی کە لەم یاسادا هاتووە .

٢. ئەندام یان ئەندام بوو بێت لە یەکێك لە خولەکانی پەرلـەمانی کوردسـتان - عێـراق لـە دوای راپەڕینی ساڵی ١٩٩١.

٣. ئەندام یان ئەندام بوو بێت لە یەکێك لە خولەکانی پەرلەمانی عێراق لە دوای رووخانی رژێمی پێشوو لە ساڵی ٢٠٠٣ .
٤. باوەڕی بە ئامانجەکانی یەکێتیەکە هەبێت و ئاگادار بێت لە چالاکیەکانیەوە .
٥. داوای بە ئەندام بوون پێشکەش بکات و رەسمی ئەندامێتی بدات .

ماددەی (٥)

لە دەستدانی ئەندامی لە یەکێتی لە یەکێ لەم بارانەی خوارەوە دەبێت :

یەکەم : دەست لەکار کێشانەوە دوای وەرگرتنی رەزامەندی .

دووەم : دەرکردن بە بڕیاری دەستەی گشتی .

سێ یەم : مردن.

بەشی چوارەم – پێکهاتەکان

ماددەی (٦)

باڵاترین دەسەڵات دەستەی گشتی یە کە پێك دێت :

یەکەم : لە تەواوی ئەندامان ئەوانەی پابەندی خۆیان جێ بە جێ کردووە .

دووەم : دەستەی گشتی هەر چوار ساڵ جارێك (کۆنگرە)ی گشتی دەبەستێت لە مانگی خاکە لێوە (نەورۆز) کە رێکەوتی (٢١ اذار – ٢٠ نیسان) دەکات بۆ خولی تازەی هەڵبژاردن و بە ئامادەبوونی زۆرینەی ئەندامان .

سێ یەم : نوێنەرایەتی دەستەی گشتی کۆبوونەوە (کۆنفراس)ی ساڵانەی خۆی مانگی خاکە لێوە (نەورۆز) سازدەدات بۆ پیادەکردنی ئەو دەسەڵاتانەی کە هەیەتی جگە لە هەڵبژاردنی دەستەی باڵا ئەویش بە ئامادەبوونی زۆرینەی نوێنەرانی دەستەی گشتی کە بۆ هەر پێنج ئەندام یەك نوێنەرە سەرباری ئەندامانی دەستەی باڵا .

چوارەم : نوێنەرانی دەستەی گشتی بۆی هەیە کۆبوونەوەی لەناکاو ئەنجام بدات لەسەر ئەو بابەتانەی کە پێشتر دیاری کراون هەر لەسەر ئەم بابەتانەش بڕیار بدات .

پێنجەم : کۆبوونەوەی (کۆنگرە)ی گشتی و کۆبوونەوەکانی ساڵانەو لەناکاوی دەستەی گشتی لەسەر بانگهێشتنی سەرۆك ئەویش داوای دەستەی باڵا یان سێیەکی ئەندامانی دەستەی گشتی بۆ کۆبوونەوەی لەناکاو .

ماددەی (٧)

دەسەڵاتەکانی دەستەی گشتی

یەکەم : هەڵبژاردنی دەستەی باڵا بەدەنگدانی نهێنی .

دووەم : گوێگرتن لەو راپۆرتانەی کە دەستەی باڵا پێشکەشی دەکات و تاوتوێ کارە تەواو کراوەکان و ئەو پرۆژانەی ئامادەن بۆ جێ بە جێ کردن و بیروڕا دان لەسەریان .

سێ یەم : پێشکەشکردنی پێشنیار و راسپاردە بۆ دەستەی باڵا .

چوارەم : تاوتوێکردن و بڕیاردان لەسەر حیسابی کۆتایی ساڵی رابردوو پرۆژەی بودجەی ساڵی ئایندە

پێنجەم : دارشتنی سیاسەتی گشتی یەکێتی .

شەشەم : پەسندکردنی پەیرەوی ناوخۆ .

حەوتەم : دیاریکردنی لە بری ئەندام بوون و ئابوونەی ساڵانەی ئەندامان .

بەشی پێنجەم - هەڵبژاردنەکان

ماددەی (٨)

هەڵبژاردنەکان :

یەکەم : پرۆسەی هەڵبژاردنی دەستەی باڵا هەر چوار ساڵێك ئەنجام دەدرێت بە گوێرەی لیستی کراوە یان تاك .

دووەم : دەرئەنجامی هەڵبژاردنەکان دوای کۆتایی بوونی جیاکردنەوە رادەگەیەنرێت ئەو پاڵێوراوە بە براوە دەژمێردرێت کە زۆرینەی دەنگی دەنگدەران بە دەست دێنێ .

سێ یەم : ئەگەر دوو پاڵێوراو یان زیاتر وەك یەك دەنگیان هێنا لە رێگەی پاشەکشە یان تیروپشك یەکلایی دەکرێتەوە .

ماددەی (٩)

یەکەم : دەستەی باڵا لێژنەیەکی ئامادەکاری بۆ پێداویستەیەکانی بەستنی (کۆنگرە) گشتی پێك دەهێنێت .

دووەم : دەستەی باڵا لە بارەگای سەرەکی و لقەکانی لیستی ناوی دەنگدەران بڵاودەکاتەوە پێش کۆنگرە بە مانگێك تاکو پێش هەفتەیەك لەکاتی هەڵبژاردنەکان تانەکان وەردەگیرێن و کۆتایی پێ بێت .

ماددەی (١٠)

داوای خۆ پالاوتن پێشکەش بە دەستەی بالا دەکرێت بۆ ئەوەی لە هەبوونی مەرجەکانی پێویست بکۆڵێتەوە.

ئەو ناوانەی کە مەرجیان تێدا هەیە لە بارەگای سەرەکی و لقەکان بلاودەکرێنەوە پێش دە رۆژ لە ئەنجامدانی کۆنگرەی گشتی تانە لێدانیش تا هەفتەیەك پێش هەڵبژاردنەکان وەردەگیرێت .

ماددەی (١١)

ئەگەر پۆستێك یان زیاتر لە دەستەی بالا بەتاڵ بوو بە ئەوا گوێرەی زنجیرەی دەنگەکانی پاڵێوراون لە کۆنگرە پڕ دەکرێتەوە ئەگەر هاتوو ماوەی دەستەی بالا لە شەش مانگ زیاتری مابوو لە کاتێکدا ئەگەر نیوەی ئەندامانی دەستەی بەتاڵ مایەوە ئەوە دەستەی بالا دەخرێتە ژێر باری هەڵوەشاندنەوەو داوا لە دەستەی گشتی دەکرێت هەڵبژاردنی دەستەی بالا لەیەك مانگ دا ئەنجام بدات .

بەشی شەشەم - دەستەی بالا

ماددەی (١٢)

یەکەم : دەستەی بالا لە (٩) ئەندام و دوو ئەندامی یەدەگ پێك دێت، کە دەستەی بالا بە نهێنی هەڵیان دەبژێرێت .

دووەم : لێپرسراو و دەستەی کارگێڕی لقەکانی یەکێتیەکە لە لایەن ئەندامانی لق هەڵدەبژێردرێن لێپرسراوی لقەکان بەشداری کۆبوونەوەکانی دەستەی بالا دەکەن بێ ئەوەی مافی دەنگدانیان هەبێت .

ماددەی (١٣)

یەکەم : هەر دوو هەفتە جارێك دەستەی بالا کۆبوونەوەیەکی ئاسایی دەبەستێت، بۆی هەیە کۆبوونەوەی نائاسایی ئەنجام بدات لەسەر داوای سەرۆك بۆ باس کردنی ئەو شتانەی لە داوایەکە دیاریکراون .

دووەم : کۆبوونەوەی دەستەی بالا بە ئامادەبوونی لە نیوە زیاتری ئەندامان رێژەی یاسایی تەواودەکات .

سێ یەم : کۆبونەوە بە خوێندنەوەی کۆنووسی دانیشتنی پێشوو دەست پێ دەکات بۆ بەدوواداچوون

چوارەم : بڕیارەکانی دەستەی بالا بە ئامادەبوونی زۆرینەی رەهای ژمارەی ئەندامانی دەبێت لە بارێکدا کە دەنگەکان یەکسان دەرچوون دەنگی سەرۆك یەکلای دەکاتەوە .

ماددەی (١٤)

دەستەی باڵا ئەم دەسەڵاتانەی خوارەوە پیادە دەکات .

یەکەم : هەڵبژاردنی سەرۆکی یەکێتیەکە و جێگرەکەی و لێپسراوی دارایی لە نێو ئەندامانیدا بەدەنگدانی نهێنی .

دووەم : بەپێی سیاسەتی گشتی یەکێتیەکە ناوی سەرۆك و ئەندامانی لێژنەی هەمیشەیی و کاتی دیاری دەکات .

سێ یەم : بەڕێوەبردنی یەکێتی بەپێی پلانی کاری ساڵانەی گونجاو لەگەڵ ئەم پەیڕەوە .

چوارەم : پاراستنی موڵك و دارایی یەکێتیەکە و بە دەستهێنان و بەکارخستن و بەڕێوەبردنی بەجۆرێك کە بەرژەوەندی یەکێتیەکەی مسۆگەر بکات .

پێنجەم : دەرکردنی رێکاری پێویست بۆ ئاسانکاری جێ بەجێ کردنی یاسا و پەیڕەوی ناوخۆی یەکێتیەکە.

شەشەم : کردنەوەی لقەکانی یەکێتی و سەرپەرشتی کاروبارەکانی .

حەوتەم : رەزامەندی لەسەر فۆڕمی بە ئەندام بوون بە گوێرەی مەرجەکان.

هەشتەم : ئامادەکردنی ڕاپۆرتی ساڵانە لەسەر کاروچالاکیەکان.

نۆیەم : وەرگرتنی هەڵوێستی نیشتیمانیی و نەتەوەیی و مرۆڤایەتی لەسەر بارودۆخەکان بەناوی یەکێتیەکە.

دەیەم : دانانی میکانیزم و پلانی گونجاو بۆ گەیشتن بە ئامانجەکانی یەکێتیەکە .

یازدە : سەرپەرشتی کاروبارەکانی ئەندامان و لێژنەکان .

دوازدە : کارکردن لە پێناو دروستکردنی پەیوەندی توندوتۆڵ لەگەڵ لایەنی پەرلەمان و حوکومەت و رێکخراوەکانی کۆمەڵگەی شارستانی لەسەر ئاستەکانی کوردستانی و نیشتیمانی و نێودەوڵەتی .

سێزدە : وەرگرتنی ئەندامی فەخری لەو پەرلەمانتارانەی هەڵوێستی شەرەفمەندانەیان دەربارەی گەلی کوردستان هەیە .

چواردە : دامەزراندنی کارمەند و خزمەتگوزار .

ماددەی (١٥)

دەسەڵاتەکانی سەرۆك بریتین لە :

یەکەم : سەرۆکایەتی کردنی کۆبوونەوەکانی دەستەی باڵا و دانیشتنەکانی دەستەی گشتی و سەرپەرشتی کاروبارەکانی جگە لە خولی هەڵبژاردنی دەستەی باڵا ئەگەر خۆی تێدا پاڵێوراو بێت .

دووەم : ئیمزا لەسەر كۆنووسی كۆبوونەوەكانی دەستەی باڵا و هەموو نوسراو و نامە فەرمیــەكانی دەرچوو لە یەكێتیەكە .

سێ یەم : دانانی بەرنامەی كاری كۆبوونەوەكانی دەستەی باڵا .

چوارەم : بۆی هەیە تا بڕی ٢٥٠,٠٠٠ دوو سەد و پەنجا هەزار دیناری عێراقی بۆ هــەر حالــەتێك خەرج بكات لە وەش زیاتر بێت بە بڕیاری دەستەی باڵا لە یەكەم كۆبوونەوەی خۆی خەرج دەكرێت .

پێنجەم : داواكاری پێشكەش كراوی ئەندامان و كارمەندان وەردەگرێ بۆ ئەوەی دەستەی باڵا بڕیاری گونجاوی لەسەر بدات .

شەشەم : هەماهەنگی دەكات لە نێوان دەزگا جیاجیاكانی یەكێتیەكە لە لق و لێژنەكان و ئاراستەی پێویستیان دەكات .

حەوتەم : نوێنەری یەكێتی یەكە دەبێت بەرامبەر بــە دادگــا و دام و دەزگــا حكومیــەكان و هــی تریش.

ماددەی (١٦)

جێگری سەرۆك

جێگری سەرۆك ئەم دەسەڵاتانەی هەیە :-

یەكەم : لەكاتی نەهاتنی سەرۆك، جێگر لە جێی ئەو دەبێت و هەموو دەسەڵاتەكانی پەیڕەو دەكات

دووەم : هاوكاری سەرۆك دەبێت بۆ ڕاپەڕاندنی كاروبارەكان و ئەو ئەركانەش دەگرێتە ئەستۆی كــە پێی ڕادەسپێردرێت .

سێ یەم : سەرپەرشتی كاروبارەكانی لێژنە هەمیشەیی و كاتیەكان دەكات .

چوارەم : سەرۆكایەتی كۆبوونەوە هاوبەشەكانی لێژنە هەمیشەیەكانی دەستەی باڵا دەكات .

ماددەی (١٧)

لێپرسراوی دارایی ئەم ئەركانە لە ئەستۆ دەگرێت:

یەكەم : سەرپەرشتی ڕاگرتنی دارایی یەكێتیەكە و بەدوواداچوونی سیاسەتی دارایی دەكات .

دووەم : لەگەڵ ژمێریار بەرپرسیاریەتی هەڵدەگرن لەســەر هــەموو مومتەلــەكاتی یەكێتیەكــە بــە گوازراو و نەگوازراو .

سێ یەم : سەرپەرشتی پێكهێنانی لێژنەی كڕین و كارەكانی دەكات .

چوارەم : لەگەڵ ژمێریار ئیمزا لەسەر هەموو پسوولە داراییەكانی یەكێتیەكە دەكات .

پێنجەم : سەرپەرشتی ئامادەكردنی بودجەی دارایی و حیسابی كۆتایی دەكات .

شەشەم : سالانە سەرپەرشتی ئامادەکردنی راپۆرتی دارایی یەکێتی دەکات بۆ پێشکەش کردنی بە دەستەی گشتی .

حەوتەم : بەدواداچوونی کاروبارەکانی بانق و پرۆژەکانی وەبەرهێنانی یەکێتی .

ماددەی (١٨)

لیژنە هەمیشەیەکان:

یەکەم : یەکێتیەکە ئەم لیژنانەی خوارەوە پێك دەهێنێت :

١. لیژنەی پەیوەندیە گشتیەکان:

ئەم لیژنەیە تایبەتمەندە بە ڕێکخستنی پەیوەندیەکان لەگەڵ لایەنی پەرلەمان و حکومەت و پارتەکان و ڕێکخراوەکانی کۆمەڵگای مەدەنی لەناوەوەو دەرەوەی هەرێم .

٢. لیژنەی یاسایی:

تایبەتمەندە بە لێکۆلینەوە لەسەر ئەو پرۆژە یاسایانەی کە لەلایەن پەرلەمانی کوردستان و فراکسیۆنە کوردستانیەکان لە ئەنجوومەنی نوێنەرانی عێراق و حکومەتی هەرێم پێشکەش کراون رادان و دارشتنەوەو هەڵسەنگاندن و دەوڵەمەندکردنی یاساکان.

٣. لیژنەی رۆشنبیری و ڕاگەیاندن:

تایبەتمەندە بە سەرپەرشتی دەرکردنی گۆڤاری پەرلەمانتاران و بڵاوکراوەکان و پێگەی ئەلیکترۆنی و ڕێکخستنی کۆنگرەو کۆنفرانس و سیمینارەکان بە هەماهەنگی لەگەڵ لیژنە پەیوەندیدارەکان

٤. لیژنەی مافەکانی مرۆڤ :

تایبەتمەندە بە رەچاوکردن و چاودێری کردنی رەوشی مافی مرۆڤ لە هەرێم بە گوێرەی پەیماننامە و ڕێککەوتنە نێودەوڵەتیەکان لەو بوارەدا.

٥. لیژنەی دەستپاکی و چاکسازی:

تایبەتمەندە بە پشتگیری چاکسازی و ڕووبەڕوو بوونەوەی گەندەڵی لە هەرێم.

دووەم : لیژنە کاتیەکان

یەکێتی بۆی هەیە هەر لیژنەیەکی کاتی پێك بهێنێ بە پێی پێویستی .

ماددەی (١٩)

لیژنە هەمیشەیەکان:

یەکەم: هەر ئەندامێکی یەکێتییەکە مافی ئەوەی هەیە خۆی بپاڵێوێ بۆ ئەندامی لیژنە هەمیشەییەکان و سەرۆك ئەم ناوانە دەخاتە بەردەم کۆبوونەوەی دەستەی باڵا بۆ دەنگدان لەسەریان.

دووەم: هەر لیژنەیەکی هەمیشەیی لەنێوان ٥-١١ ئەندام پێك دێت.

سێیەم: لەدوای پێکهێنانی لیژنەکان لە ماوەیەك کە لە سێ ڕۆژ تێپەڕبکات ، پێویستە سەرۆك و جێگری سەرۆك و بڕیاردەر بەزۆرینەی دەنگی ئەندامانی لیژنە هەڵبژێردرێن.

چوارەم: لیژنەکان کۆبوونەوەی دەوری ئەنجام دەدەن کە سەرۆك یان جێگرەکەی لەکاتی ئامادەنەبوونی ڕۆژەکە دیاری دەکەن بڕیاردەریش بانگێشتە دەکات .

پێنجەم: کۆبوونەوەی لیژنەکان بە ئامادەبوونی زۆربەی ئەندامانی ئەنجام دەدرێت، بڕیارەکانیشی بە زۆرینەی ڕەهای ژمارەی ئەندامانی دەبێت بە ئیمزای سەرۆك لیژنە یان جێگر بۆ دەستەی باڵا بەرز دەکرێتەوە.

شەشەم: هەر لیژنەیەك بە پێی تایبەتمەندی خۆی هەڵدەستێت بە ئامادەکردن و لێکۆڵینەوەی ئەو پرۆژانەی بۆیان ڕەوانەدەکرێت و کاردەکەن لەسەر بەدواداچوونی جێبەجێ کردنی دوای ڕەزامەندی دەستەی باڵا.

حەوتەم: سەرۆکی یەکێتیەکە یان جێگرەکەی لەکاتی پێویست بانگهێشتی سەرۆکایەتی لیژنەکان و ئەندامانیان دەکەن بۆ کۆبوونەوەی هاوبەش یان هەر لیژنەیەك بەتەنیا.

هەشتەم: لیژنە مافی ئەوەی هەیە کە داوای دەستلەکارکێشانەوەی سەرۆکی لیژنە یان جێگرەکەی بکات لەکاتێك کە نەیان توانی ئەرکی خۆیان جێبەجێ بکەن.

نۆیەم: هەر ئەندامێك لە ئەندامانی یەکێتییەکە مافی ئامادەبوونی لە کۆبوونەوەکانی هەر لیژنەیەك هەیە و بیروڕای خۆی بدات بێ ئەوەی بەشداری لە دەنگدان بکات.

بەشی حەفتەم - ڕێکخستنی دارایی یەکێتییەکە

ماددەی (٢٠)

دارایی یەکێتییەکە لەمانەی خوارەوە پێك دێت

یەکەم: ئابوونەی بوون بە ئەندام

دووەم: ئابوونەی ساڵانەی ئەندامان

سێیەم: دەستکەوتی دارایی خانووبەرە و پرۆژەکان و قازانجی چاپەمەنییەکان کە یەکێتییەکە دەری دەکات.

چوارەم: دیاری و یارمەتییە ڕەواکان.

پێنجەم: بەخشین و یارمەتی دارایی لەلایەن پەرلەمانی کوردستان و حکومەتی هەرێم.

ماددەی (٢١)

یەکەم: ڕێکخستنی دارایی ئەرکە دارایی و ژمێرییەکان دیاری دەکات بۆئەوەی دارایی یەکێتییەکە و ئامادەکردن و جێبەجێکردنی بوودجەی ساڵانە بەڕێوە ببات.

دووەم: ساڵی دارایی یەکێتییەکە لە یەکەم ڕۆژی کانوونی دووەمی هەرساڵێك دەست پێ دەکات.

سێیەم: لێپرسراوی دارایی پرۆژەی بودجەی ساڵی دارایی دادێ بەهاوپێچی حیسابی کۆتایی ساڵی رابردوو دەیخاتە بەردەم دەستەی باڵا پێش مانگی کانوونی دووەم لە هەر ساڵێکدا.

چوارەم: دەستەی باڵا پرۆژەی بودجە پەسەند دەکات و پێشکەش بە دانیشتنە ئاساییەکانی ساڵانەی دەستەی گشتی دەکات بۆ پەسەندکردنی.

ماددەی (٢٢)

یەکەم: دەستەی باڵا بەرپرسە لە دارایی یەکێتییەکە و پەیداکردن و پاراستنی و بڕیار لەسەر خەرجی پێویستییەکانی بۆ کاروباری یەکێتییەکە و لقەکانی لە پارێزگاکان بە پێ ی هەبوونی پاڵپشتی بودجە .

دووەم: پاڵپشتەکانی بودجەی ساڵانە هەڵدەوەشێتەوە ئەگەر تاکو (٣٠) کانونی یەکەم لەو ساڵی داراییە بەکار نەهێندرابێت و رەسیدی ماوەی بۆ ساڵێکی تر دەگەڕێتەوە بەمەرجێ لە میزانییەدا بەڕوونی ڕیگای پێدرابێت و بەندەکانی دیارکرابێت.

سێیەم: حساباتی ساڵانەی یەکێتییەکە دەکەوێتە ژێر ووردبینی چاودێری دارایی هەرێم.

چوارەم: خانوبەرە و موڵکی یەکێتییەکە نافرۆشرێت تەنیا بە ڕەزامەندی نوێنەرانی دەستەی گشتی دەبێت جگە لەمانە دەستەی باڵا بۆی هەیە سامانی یەکێتیەکە بەکار بهێنێت بەپێی ڕێوشوێنە داراییەکان.

ماددەی (٢٣)

یەکەم: یەکەی دارایی لە ژمێریار و وردبین و خەزنەدار و ئەمینداری کۆگا پێك دێت و لەژێر سەرپەرشتی لێپرسراوی دارایی کارەکان بەڕێوەدەبرێن.

دووەم: بەڵگەنامەکانی خەرجکردن بە ئیمزای سەرۆك و لێپرسراوی دارایی و ژمێریاری دەبێت.

سێیەم: پارەکان و پسوولەکان بەناوی یەکێتییەکە لە یەکێك لە بانکەکانی هەرێم دادەنرێت.

چوارەم: ئابوونەی ساڵانەی ئەندامان (١٠٠٠٠٠) سەد هەزار دیناری عێراقی دەبێت.

پێنجەم: ئابوونەی بە ئەندام بوون لە یەکێتییەکە ١٥٠٠٠٠ سەد و پەنجا هەزار دینارە.

شەشەم: هەرچی لەم پەیڕەوە نەهاتبێ کار لەسەر پێوانە و ڕێنماییە داراییەکانی پەیڕەوکراو لە دام و دەزگاکانی هەرێم دەکرێ

بەشی هەشتەم - حوکمەکانی کۆتایی

ماددەی (٢٤)

ئەم پەیڕەوە بە بەشێکی شیکەرەوە و تەواوکەر دادەندرێت بۆ جێبەجێ کردنی یاسای بەرکاری یەکێتییەکە.

ماددەی (٢٥)

کارمەندان دەکەونە بەر حوکمی یاساکانی پەیڕەوکراو لە هەرێم.

ماددەی (٢٦)

کارکردنی ئەندامان لە دەستەی باڵا و لیژنە هەمیشەییەکان و کاتییەکان یان لە لق و نووسینگەکانی یەکێتییەکە خۆبەخشانەیە و بێ بەرامبەرە.

ماددەی (٢٧)

یەکێتییەکە بۆی هەیە گۆڤار و بڵاوکراوە و چاپەمەنی دەربکات کە پەیوەندیدارن بە کاروباری یاسایی و سیاسی و ژیانی پەرلەمانی هەبێت.

ماددەی (٢٨)

دەستەی باڵا بۆی هەیە گرێبەست لەگەڵ کرێکاران بکات یان هەرکارێك بکات کە بەرژەوەندی یەکێتییەکەی تێدابێت لە دەرەوەی میلاك ئەمەش بە بڕیارێك دەبێت کە ماوەی گرێبەست و کرێی ماندووبوون و مەرجەکانی گرێبەست تێدا باس بکرێت.

ماددەی (٢٩)

یەکەم: کۆنفرانسی ساڵانە بە نوێنەرایەتی دەستەی گشتی ئەم پەیرەوەی پەسەند کرد لە ٢٠١٢/٦/٩

دووەم: ئەم پەیڕەوە جێ بەجێ دەکرێت لە ڕۆژی پەسەندکردنیەوە لە کۆنفرانسی ساڵانە.

نعمت عبدالله

سەرۆکی یەکێتی پەرلەمانتارانی کوردستان

ئه نجومه نی دادوه ری

رێکه وتی : ٢٠١٢/٦/٢٨

بڕیار

پشت به حوکمی مادده / یانزه له یاسای لێبوردنی گشتی له هەرێمی کوردستان / عێراق ژماره ٢ی ساڵی ٢٠١٢ ، ئه‌نجومه‌نی دادوه‌ری هەرێمی کوردستان - عێراق بڕیاریدا به کۆی دەنگی ئاماده‌بوان به دەرکردنی ئه‌و رێنماییه‌ی خواره‌وه :

رێنمایی ژماره (١)ی ساڵی ٢٠١٢

١. لێبوردنی گشتی هه‌موو حوکمداران ده‌گرێته‌وه (به‌ندکراو و گیراوه‌کان) له فه‌رمانگه‌کانی چاکسازی کۆمه‌ڵایه‌تی له هەرێمدا له‌و ماوه‌یه‌ی که ماویانه له حوکمه‌که‌یاندا که له لایه‌ن دادگاکانی هەرێمه‌وه ده‌رهه‌قیان ده‌رچووه له‌و کێشانه‌ی ئاشته‌وایی کراوه یان ده‌کرێت له نێوان لایه‌نه‌کان له‌به‌رده‌م لیژنه‌ی پێك هێنراو له ماوه‌ی دیاری کراودا له مادده‌ی (سێ) ی یاساکه وه ده‌ست به‌جێ ئازاد ده‌کرێن .

٢. رێکاره‌کانی یاسایی راده‌گیرێت به‌شێوه‌ی کۆتایی له کێشه‌کانی که‌له ژێر لێکۆلینه‌وه‌ن یان له دادگاییکردندان له هه‌موو ئه‌و تاوانانه‌ی که به‌ر له رۆژی ده‌رچوونی یاساکه روویانداوه (جگه له تاوانباره هه‌ڵاتوه‌کان و ئه‌و تاوانانه‌ی له حوکمه‌کانی به‌ده‌ربێت) ئه‌گه‌ر ئاشته‌وایی له نێوان لایه‌نه‌کان کرابێت یان له به‌رده‌م لیژنه‌ی پێکهێنراو وه هه‌روه‌ها له‌به‌رده‌م دادگاکانی تایبه‌تمه‌ند و دادگاکانی لێکۆلینه‌وه ئه‌نجام بدرێت .

٣. مادده‌ی پێنجه‌م له یاساکه سه‌رپێچیه‌کان ده‌گرێته‌وه که له گشت یاساکان و بڕیاره‌کانی کارپێکراو له هەرێمدا هاتووه .

٤. بڕیاره‌کانی لیژنه‌ی پێکهێنراو به پێی مادده هه‌شت له یاساکه ده‌رده‌چێت به کۆی ده‌نگ یان به زۆرینه‌ی ده‌نگ وه ئه‌وه‌ی پێچه‌وانه‌ی رای زۆرینه بێت پێویسته هۆی پێچه‌وانه‌که‌ی روونبکاته‌وه .

٥. له‌سه‌ر لایه‌نه‌کانی په‌یوه‌نداره که ئاسانکاری پێویست بکه‌ن بۆ ئه‌وه‌ی لیژنه‌کان بتوانن کاره‌کانیان ئه‌نجام بده‌ن .

٦. (بڕگه یه‌که‌م له مادده‌ی / ٩) له یاساکه هه‌روه‌ها دادگاکانی نه‌وجه‌وانیش ده‌گرێته‌وه سه‌باره‌ت به کێشه‌کانی بۆیان ره‌وانه کراوه بۆ مه‌به‌ستی کاری وردبینی پێداچونه‌وه سه‌ره‌ڕای ئه‌و دادگایانه‌ی که ئاماژه‌یان پێ کراوه له ده‌قی بڕگه‌ی ئاماژه پێ کراوه .

٧. لەسەر دادگاكانی تايبەتمەند بەو كێشانەی كە ئاراستەيان كراوە بۆ دادگاییكردن ڕاستەوخۆ حوكمەكانی ياسای ئاماژە پێكراو جێ بەجێ بكەن وە ئەوەش دادگاكانی لێكۆڵینەوەش دەگرێتەوە لەو كێشانەی كە لەبەردەستيان دايە .

٨. لەسەر فەرمانگەكانی چاكسازی كۆمەڵايەتی لە هەرێم ليستی سودمەندەكان لە ياساكان و بڕيارەكانی لێبوردنی گشتی ئاماژە پێكراو لە مادده (شەش) لە ياساكە بنێرن بۆ لێژنەكان و دادگاكان .

٩. لەسەر دادگاكان پێويستە دۆسيەی ئەو داوايانەی حوكمی پاشملەيان لەسەر دەرچووە بنێرن بۆ لێژنەی پێكهاتوو بەپێی بڕگەی يەكەم لە مادده / ٨ لە ياساكە ئەويش لەو كاتەی حوكم دراوی پاشملە لە ماددەی دياری كراودا خۆی رادەست بكات (بێجگە لەوانەی حوكمی لە سێدارەدانيان بۆ دەرچووە) كە ئەوانە لە دادگاكانی تايبەتمەند كێشەكانيان بە پێی حوكمی ياسا يەكلايی دەكرێتەوە .

١٠. حوكمەكانی ئەم ياسايە ئەو كێشە و رووداوانە دەگرێتەوە كە پێش رۆژی دەرچوونی لە ٢٠١٢/٦/٧ روويانداوە .

١١. ئەم رێنماييە جێ بەجێ دەكرێت لە رۆژی دەرچوونی و بلاّو دەكرێتەوە لە رۆژنامەی فەرمی (وقائعی كوردستان)

احمد عبدالله زبير
سەرۆكی ئە نجومەنی دادوەری

وەزارەتی داد

بەیانی ژمارە (١٣)ی ساڵی ٢٠١٢

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێماندراوە بەپێی (ماددەی نۆیەم / بڕگە دوو) لەیاسای وەزارەتی داد ژمارە (١٣ی ساڵی ٢٠٠٧) بریارماندا بە :

کردنەوەی فەرمانگەی دادنووسی لە ناحیەی (سەنگەسەر) .

شێروان حەیدەری
وەزیری داد

وەزارەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی

بەیانی ژمارە (٤)ی ساڵی ٢٠١٢

بە پێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە بە پێی ماددەی (٦) بڕگەی (٢) لە یاسای وەزارەتی ئەوقاف وکاروباری ئایینی ژمارە (١١) بۆ ساڵی ٢٠٠٧ بڕیارماندا :

١- کردنەوەی تێبینەرایەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی شارۆچکەی سەلاحەددین ی سەر بە قائیمقامیەتی شەقلاوەی پارێزگای هەولێر .

٢- ئەو تێبینەرایەتیە سەر بە بەرێوەبەرایەتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی شەقڵاوە دەبێت لە سنوری بەرێوەبەرایەتی گشتی ئەوقاف و کاروباری ئایینی هەولێر .

٣- ئەم بەیانە کاری پێدەکرێت لە بەرواری دەرچوونی ٢٠١٢/٧/٩

کامل حاجی علی
وەزیری ئەوقاف و کاروباری ئایینی

وەزارەتی کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

بەیانی ژمارە (٣) ساڵی ٢٠١٢

پاڵپشت بەو دەسەڵاتەی پێمان دراوە لە ماددەی (حەوتەم / بڕگەی دووەم)ی یاسای وەزارەتی کاروکاروباری کۆمەڵایەتی ژمارە (١٢)ی ساڵی (٢٠٠٧) بڕیارماندابە :-

هێنانەکایەی (استحداث) ئەو بەش و هۆبانەی خوارەوە لە بەڕێوەبەراتی چاودێری و گەشەپێدانی کۆمەڵایەتی گەرمیان لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢٠١٢/٧/٢.

١- بەشی کاروباری یاسایی .
٢- هۆبەی راگەیاندن .
٣- هۆبەی ئاماروچالاکی .
٤- هۆبەی میلاکات .

ئاسۆس نجیب عبدالله
وەزیری کارو کاروباری کۆمەڵایەتی

وەزارەتی پەروەردە

بەیانی ژمارە (١)ی ساڵی ٢٠١٢

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لەماددەی (٧) بڕگە (٤) لە یاسای ژمارە (١٧) ی ساڵی ٢٠٠٠ یاسای هەمووارکردنی یەکەم یاسای وەزارەتی پەروەردە ژمارە (٤)ی ساڵی ١٩٩٢، بڕیارماندا بە :-

- یەکخستنی هەردوو بەڕێوەبەرایەتی (گرێ بەستە گشتی یەکان) و بەڕێوەبەرایەتی (کاروباری یاسایی) لەیەك بەڕێوەبەراتی لەژێر ناوی بەڕێوەبەرایەتی (گرێ بەستە گشتی یەکان و کاروباری یاسایی) سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی دیوان .
- لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ١١ / ٧ / ٢٠١٢

د . عصمت محمد خالد
وەزیری پەروەردە

وەزارەتی شارەوانی و گەشت وگوزار

بەیان

بەپێی ئەو دەسەلاتەی کە پێماندراوە لە ماددەی (١٠/ برگەی یەکەم) لە یاسای بەڕێوەبردنی شارەوانیەکان ژمارە (٦ ی سالی ١٩٩٣)ی هەموارکراو بڕیارماندا بە :-

١ . گۆرینی پلەی شارەوانی قەرەداغ لە پلەی (٤) بۆ پلەی (٣) .

٢. ئەم بەیانە لە ڕۆژی بلاوبوونەوەی لە ڕۆژنامەی رەسمی (وەقایعی کوردستان) جێ بەجێ دەکرێت .

ئەندازیار
دلشاد شهاب حاجی
وەزیری شارەوانی و گەشت و گوزار

وەزارەتی دارایی و ئابووری

بەیان

بەپێی ئەو دەسەلاتەی پێمان دراوە لەمادده (١٧) بڕگەی (٢) لە یاسایی وەزارەتی دارایی و ئابووری ژمارە (٥)ی سالی (٢٠١٠) بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی بەرێوەبەرایەتی بانکە بازرگانییەکان / لقی ماوەت لە قەزای ماوەت .

بایز سەعید محمد
وەزیری دارایی و ئابووری

وەزارەتی دارایی و ئابووری

بەیان

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (١٧) برگەی دووەم لە یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری ژمارە (٥) ی ساڵی (٢٠١٠) بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی (بەڕێوەبەرایەتی سندوقی نیشتەجێ کردن) لە هەولێر و دهۆك سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی بەنکە پسپۆریەکان .

بەیان

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (١٧) برگەی دووەم لە یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری ژمارە (٥) ی ساڵی (٢٠١٠) بڕیارماندا بە :-

گۆرینی ناوی بەریوەبەرایەتی (بانکە خانووبەرەی گوندەکان) بۆ ناوی بەریوەبەرایەتی (بانکە خانووبەرەی سلێمانی/٢)

بەیان

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە ماددەی (١٧) برگەی دووەم لە یاسای وەزارەتی دارایی و ئابووری ژمارە (٥) ی ساڵی (٢٠١٠) بڕیارماندا بە :-

گۆرینی ناوی بەریوەبەرایەتی (بانکە خانووبەرەی سلیمانی) بۆ ناوی بەریوەبەرایەتی (بانکە خانووبەرەی سلێمانی/١)

بایز سەعید محمد
وەزیری دارایی و ئابووری

وەزارەتی تەندروستی

بەیانی ژمارە (٧٣)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی(بنکەی تەندروستی گوندی حەسیرە) لە قەزای کفری ناحیەی سەر قەلاّ سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی گەرمیان .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢٦ / ٦ / ٢٠١٢

بەیانی ژمارە (٧٤)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

گۆڕینی (بنکەی تەندروستی ڕاپەڕین) بۆ (مەڵبەندی تەندروستی ڕاپەڕین) لە قەزای چەمچەماڵ سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی سلێمانی .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢٦ / ٦ / ٢٠١٢

بەیانی ژمارە (٧٥)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی (بەشی تەندروستی ژینگە) سەر بە نوسینگەی وەزیر لە دیوانی وەزارەتی تەندروستی .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ١ / ٧ / ٢٠١٢

د.ڕێکەوت حمەرشید کریم
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی تەندروستی

بەیانی ژمارە (٧٦)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی(هۆبەی سکاڵای هاووڵاتی و نەخۆش) سەر بە بەڕێوەبەرایەتی دڵنیایی جۆری لە دیوانی وەزارەتی تەندروستی .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ١/ ٧ / ٢٠١٢

بەیانی ژمارە (٧٧)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

گۆڕینی (کۆمەڵگای پسپۆری پزیشکی ددان) بۆ (سەنتەری خانزادی فێرکاری بۆ دەم و ددان) سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢ / ٧ / ٢٠١٢

بەیانی ژمارە (٧٨)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی(سەنتەری نەخۆشی گورچیلە) کە پێك دێت لەم یەکانەی خوارەوە سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی دهۆك .

١. یەکەی شوشتنی گورچیلە (دیلزە)
٢. یەکەی چاندنی گورچیلە .
٣. یەکەی (**Urodynamic Studies**) .
٤. یەکەی نەخۆشی پرۆستات (**Screening For Prostatic Diseases**) .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢ / ٧ / ٢٠١٢

د.ڕێکەوت حمەرشید کریم
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی تەندروستی

بەیانی ژمارە (٧٩)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

گۆرینی (بەشی سالاسیما) بۆ (سەنتەری سالاسیما و نەخۆشیە بۆ ماوەیی یەکانی خوێن) کە بەشی سالاسیما و هیمۆفیلیا و نەخۆشیە بۆ ماوەیی یەکانی خوێن لە خۆ دەگرێت لە نەخۆشخانەی هیوا سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی سلێمانی .

لە ڕۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٤/ ٧ / ٢٠١٢

بەیانی ژمارە (٨٠)

بە پێی ماددەی (٦) بڕگەی (٢) لە یاسایی وەزارەتی تەندروستی هەرێمی کوردستان ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ بڕیارماندا بە :

- کردنەوەی (یەکەی یاسایی) لە نەخۆشخانەی ڕزگاری فێرکردن لەناو شاری هەولێر سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر
- لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

بەیانی ژمارە (٨١)

بە پێی ماددەی (٦) بڕگەی (٢) لە یاسایی وەزارەتی تەندروستی هەرێمی کوردستان ژمارە (١٥)ی ساڵی ٢٠٠٧ بڕیارماندا بە :

- کردنەوەی (یەکەی یاسایی) لە نەخۆشخانەی ئافرەتان و لە دایك بوونی فێرکردن لەناو شاری هەولێر سەر بە بەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر
- لە رۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە ڕێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

د.ڕێکەوت حمەرشید کریم
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی تەندروستی

بەیانی ژمارە (٨٢)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

گۆرینی (مەڵبەندی ئیشك گری پیرەمەگروون) بۆ (نەخۆشخانەی پیرەمەگرون) لەشارۆچکەی پیرەمەگرونی پارێزگای سلێمانی سەر بەبەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندوستی سلێمانی

لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە رێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

بەیانی ژمارە (٨٣)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

گۆرینی (مەلبەندی تەندروستی) بۆ (مەڵبەندی تەندروستی سەرەکی زێرینۆك) لەگەرەکی زێرینۆکی ناوشاری سلێمانی سەر بەبەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندوستی سلێمانی

لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە رێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

بەیانی ژمارە (٨٤)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی (نەخۆشخانەی ئافرەتان و منداڵ بوون) لەقەزای زاخۆ سەر بەبەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی دهۆك .

لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە رێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

د.رێکەوت حمەرشید کریم
وەزیری تەندروستی

وەزارەتی تەندروستی

بەیانی ژمارە (٨٥)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی (بنکەی تەندروستی گرتووخانەی پۆلیس و ئاسایش) سەر بەبەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی گەرمیان .

لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە رێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

بەیانی ژمارە (٨٦)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

کردنەوەی (بنکەی تەندروستی کۆمەڵگای حاجی ئۆمەران) لەناو کۆمەڵگای حاجی ئۆمەران سەر بەبەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی هەولێر .

لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە رێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

بەیانی ژمارە (٨٧)

بەپێی ئەو دەسەڵاتەی پێماندراوە لە (ماددەی شەشەم / بڕگەی دووەم) لە یاسای وەزارەتی تەندروستی ژمارە (١٥) ی ساڵی ٢٠٠٧، بڕیارماندا بە :-

گۆرینی (مەلبەندی تەندروستی سەرەکی قرگە لەتایپی (C) لەگەرەکی قرگەی ناو شاری سلێمانی بۆ (مەڵبەندی تەندروستی قەیوان لەقرگە) سەر بەبەڕێوەبەرایەتی گشتی تەندروستی سلێمانی .

لەرۆژی دەرچوونی ئەم بەیانە رێکەوتی ٢٠١٢/٧/١٦ .

د.رێکەوت حمەرشید کریم
وەزیری تەندروستی

بسم الله الرحمن الرحيم

إقليم كوردستان – العراق
رئاسة الاقليم
الرئيس

باسم الشعب
قرار
رقم (١٦) لسنة ٢٠١٢

وفقا للصلاحيات الممنوحة لنا في الفقرة الأولى من المادة العاشرة لقانون رئاسة إقليم كوردستان – العراق رقم (١) لسنة ٢٠٠٥ المعدل و بناءاً على ما شرعه برلمان كوردستان – العراق في جلسته المرقمة (٢٣) في ٢٠١٢/٦/٥ قررنا إصدار:

قانون رقم (٥) لسنة ٢٠١٢
قانون التعديل الثاني لقانون الاكاديمية الكوردية
رقم (١٢) لسنة ١٩٩٧ المعدل في اقليم كوردستان ـ العراق

المادة الاولى:

تعدل المادة الثانية من القانون، وتقرأ كالآتي:

الاكاديمية الكوردية هي احدى المراجع العليا في كل ما يتعلق باللغة الكوردية ولهجاتها والحفاظ عليها واغناءها، بهدف الوصول الى لغة رسمية موحدة، ولها شخصية معنوية مستقلة.

المادة الثانية:

تلغى المادة الرابعة من القانون وتحل محلها الآتي:

المادة الرابعة: تعمل الاكاديمية على تحقيق الاهداف التالي:

أولاً: المحافظة على اللغة الكوردية والعمل على اعداد الدراسات التي من شأنها خلق الارضية المناسبة لتوحيد مصطلحاتها بالاستفادة من لهجاتها.

ثانياً: النهوض بالدراسات الكوردية لمواكبة التقدم العلمي والثقافي.

ثالثاً: احياء التراث الكوردي في العلوم والآداب والفنون وابراز دور العلماء الكورد فيه.

رابعاً: الاهتمام بدراسة تأريخ الكورد وكوردستان وحضارتها.

خامساً: التثبت في عناوين لوحات الشوارع العامة للمدن والقصبات، واسماء المدارس ودور العبادة والمكاتب والمحلات التجارية وغير التجارية لغويا والتوصية بأعادة تسميتها باسماء أعلام كوردستان ورموزها وإعلام الجهات المعنية لاتخاذ ما يلزم بشأنها.

سادساً: اقامة العلاقات مع المجاميع العلمية والجامعات ومراكز البحث العلمي وتوثيقها وتعزيزها داخل الاقليم وخارجه.

سابعاً: العمل على اغناء المفردات وتوحيدها في مناهج التربية والتعليم بالتنسيق مع وزارة التربية.

المادة الثالثة:

تعدل المادة (الخامسة) من القانون وتقرأ كالآتي:

تحقق الاكاديمية اهدافها بالوسائل الآتية:

اولاً: وضع المعاجم والمراجع والموسوعات العلمية واللغوية.

ثانياً: اصدار مجلة دورية أكاديمية.

ثالثاً: نشر وترجمة الكتب العلمية واللغوية وعقد الندوات والمؤتمرات واقامة المواسم العلمية والثقافية والاسهام فيها داخل الاقليم وخارجه.

رابعاً: دعم العلماء والباحثين والأدباء.

خامساً: انشاء مركز للوثائق والمخطوطات الخاصة بالأكاديمية.

سادساً: التنسيق والتعامل مع الجهات الحكومية وغير الحكومية المعنية بالاهداف التي تعمل الاكاديمية من اجلها.

سابعاً: تشجيع البحوث والدراسات المقارنة في مجال اللغة والتأريخ والتراث.

المادة الرابعة:

تعدل الفقرتان (أ/١) و (ب/١) من (المادة السابعة) من القانون، وتلغى الفقرة (ج/٢) منها، وتقرأ كالآتي:

أ- يشترط في العضو العامل:

١- ان يكون من مواطني كوردستان.

ب- يشترط في العضو المؤازر:

١- ان يتقن اللغة الكوردية.

المادة الخامسة:

تعدل الفقرة (أ) من (المادة العاشرة) من القانون، وتقرأ كالآتي:

المادة العاشرة/ أ: يتم انتخاب رئيس الاكاديمية بحضور ثلثي عدد الاعضاء العاملين على الاقل وفي اقتراع سري وبالاكثرية المطلقة، لمدة اربع سنوات قابلة للتجديد مرة واحدة، ويصدر بذلك مرسوم من رئاسة الاقليم.

المادة السادسة:

تعدل المادة (الحادية عشرة) من القانون، وتقرأ كالآتي:

لرئيس الاكاديمية نائب ينتخبه مجلس الاكاديمية من بين اعضائه العاملين، بالآلية نفسها التي ينتخب بها الرئيس ولمدة (اربع سنوات) قابلة للتجديد مرة واحدة، ويقوم مقام الرئيس عند غيابه.

المادة السابعة:

تعدل الفقرتان (ج) و (د) من المادة الحادية والعشرون وتقرأن كالآتي:

ج ـ تمنح مكافأة شهرية لاعضاء مجلس الاكاديمية غير المتفرغين.

د ـ في حالة انتهاء عضوية العضو العامل غير المتفرغ، يخصص له راتب تقاعدي ان لم يكن يستلم راتباً ومرتبطاً بوظيفة أخرى.

المادة الثامنة:

تلغى المادة (الثانية والعشرون) من القانون ويحل محلها الآتي:

المادة الثانية والعشرون:

أولاً: يمارس العضو العامل عمله في الاكاديمية ويشارك في لجانها واجتماعاتها ونشاطاتها العلمية.

ثانياً: يفقد العضو العامل عضويته في احدى الحالات الآتية:

١- الاستقالة.

٢- اذا تخلف عن حضور ثلاث اجتماعات متتالية بدون عذر مشروع او عدم استمراره في اداء واجباته بصورة مرضية وذلك بقرار من مجلس الاكاديمية وبتصويت سري.

٣- اذا حكم عليه بجناية او جنحة مخلة بالشرف.

٤- الوفاة.

ثالثاً: عند شغور مكان عضو من اعضاء المجلس، يعلن الرئيس ذلك في أول جلسة ويجري اشغاله خلال (ثلاثة اشهر) بقرار من مجلس الاكاديمية.

المادة التاسعة:

على مجلس الوزراء والجهات ذات العلاقة تنفيذ أحكام هذا القانون.

المادة العاشرة:

ينفذ هذا القانون إعتباراً من تأريخ اصداره وينشر في الجريدة الرسمية "وقائع كوردستان".

مسعود بارزاني
رئيس اقليم كوردستان ـ العراق

هەولێر

٢٦/ حوزەيران /٢٠١٢ ی میلادی

٦/ پوشپەڕ / ٢٧١٢ ی کوردی

٦/ شعبان/١٤٣٣ ی هجری

أتحاد برلمانيي كوردستان

النظام الداخلي لاتحاد برلمانيي كوردستان

إستناداً الى احكام المادة (الثالثة عشر) من قانون اتحاد برلمانيي كوردستان المرقم (١٧) لسنة ٢٠٠٦ المعدل بقانوني رقم (١٧) لسنة ٢٠٠٨ و رقم (٩) لسنة ٢٠١١ وطبقاً لأحكام موادها اقرت الهيئة العامة للاتحاد هذا النظام في الكونفراس المنعقد بتاريخ ٢٠١٢/٦/٩.

الفصل الاول – التعاريف

المادة (١)

لتطبيق احكام هذا النظام يقصد بالمصطلحات التالية المعاني المبينة ازاءها-:

الاقليم – اقليم كوردستان العراق .

الاتحاد – اتحاد برلمانيي كوردستان .

النظام – النظام الداخلي للاتحاد .

الهيئة العامة – جميع الاعضاء المنتمين الى الاتحاد.

الهيئة العامة الممثلة – جميع الاعضاء المندوبين للهيئة العامة .

الهيئة العليا – اعلى هيئة منتخبة لاتحاد برلمانيي كوردستان .

الرئيس – رئيس اتحاد برلمانيي كوردستان المنتخب من الهيئة العليا للاتحاد.

البرلماني – عضو منتخب لبرلمان كوردستان أو لبرلمان العراق في الدورة الحالية المستمرة أو الدورات السابقة المنتهية ممثلاً عن شعب كوردستان .

العضو – البرلماني المنتمي الى الاتحاد والموفي بالتزاماته.

المادة (٢)

شعار الاتحاد هو : سيادة القانون - الديمقراطية – العدالة الاجتماعية.

الفصل الثاني – اهداف الاتحاد و اختصاصاته

المادة (٣)

يهدف الاتحاد الى :

اولاً – اغناء المشاريع والمقترحات التي تقدم لبرلمان كوردستان ومجلس النواب العراقي .

ثانياً – تطوير العملية التشريعية والقوانين النافذة في الاقليم.

ثالثاً – تقوية الدور التشريعي والرقابي و الاجرائي للبرلمان.

رابعاً – نشر الوعي القانوني والثقافة الديمقراطية والبرلمانية و مبادئ حقوق الانسان في المجتمع الكوردستاني.

خامساً– تقوية و تبادل الخبرات المشتركة من خلال الانضمام الى المنظمات والاتحادات الدولية المماثلة.

سادساً - الدفاع عن حقوق شعب كوردستان على الصعيدين الوطني والدولي .

سابعاً – الدفاع عن حقوق الاعضاء و تأسيس المراكز الاجتماعية والثقافية لهم .

ثامناً – تأمين و تفعيل آليات الدفاع عن حقوق المواطنين الدستورية والقانونية .

تاسعاً - دعم واسناد عملية الاصلاح و مكافحة الفساد في الاقليم.

الفصل الثالث – عضوية الاتحاد

المادة (٤)

أولاً – يحق لكل برلماني ممن مثل او يمثل شعب كوردستان الانتساب الى الاتحاد .

ثانياً – يشترط لعضوية الاتحاد:

١. ان يكون : من مواطني كوردستان – العراق أو من يمثل شعب كوردستان في البرلمانات التي يشملها قانون الاتحاد.
٢. عضواً أو كان عضواً في احدى دورات برلمان كوردستان – العراق بعد انتفاضة عام ١٩٩١.
٣. عضواً أو كان عضواً في احدى دورات برلمان العراق بعد سقوط النظام السابق في عام (٢٠٠٣) ممن يمثلون شعب كوردستان .
٤. مقتنعاً باهداف الاتحاد و على دراية بانشطتها .
٥. مقدماً طلب الانتساب الى الاتحاد و دفع بدل الانتماء.

المادة (٥)

فقدان العضوية في الاتحاد يكون باحدى الحالات التالية :-

أولاً – الاستقالة بعد قبولها.

ثانياً – الفصل بقرار من الهيئة العامة .

ثالثاً – الوفاة.

الفصل الرابع – التشكيلات

المادة (٦)

أولاً - الهيئة العامة هي اعلى سلطة في الاتحاد و تتألف من جميع الاعضاء المنتمين اليه و الذين اوفوا بالتزاماتهم المالية تجاهه.

ثانياً – تعقد الهيئة العامة مؤتمرها العام كل اربع سنوات مرة خلال شهر خاكه ليوه (نوروز) المصادف (٢١ آذار – ٢٠ نيسان) للدورة الانتخابية الجديدة و ذلك بحضور اغلبية الاعضاء.

ثالثاً – تعقد الهيئة العامة الممثلة اجتماعاتها السنوية خلال شهر خاكه ليوه لممارسة صلاحياتها عدا انتخاب الهيئة العليا و ذلك بحضور اغلبية المندوبين لاعضاء الهيئة العامة الممثلة مندوب واحد لكل خمسة اعضاء اضافة الى اعضاء الهيئة العليا

رابعاً – للهيئة العامة الممثلة بالمندوبين ان تعقد اجتماعات استثنائية لمناقشة قضايا محددة سلفاً واقرارها دون سواهاً.

خامساً – يكون انعقاد المؤتمر العام للهيئة العامة واجتماعاتها السنوية والاستثنائية بدعوة من الرئيس وذلك بطلب من الهيئة العليا أو بناء على طلب ثلث اعضاء الهيئة العامة لاجتماعاتها الاستثنائية.

المادة (٧)

صلاحيات الهيئة العامة :

أولاً – انتخاب الهيئة العليا بالاقتراع السري .

ثانياً – الاستماع الى التقارير المقدمة من الهيئة العليا و مناقشة الاعمال المنجزة والمشاريع المعدة للتنفيذ وابداء الرأي بشأنها.

ثالثاً – تقديم الاقتراحات والتوصيات للهيئة العليا .

رابعاً – مناقشة واقرار الحساب الختامي للسنة المنصرمة و مشروع الموازنة للسنة المقبلة.

خامساً – صياغة السياسة العامة للاتحاد .

سادساً – المصادقة على النظام الداخلي .

سابعاً – تحديد بدلات الانتماء والاشتراك السنوي للاعضاء.

الفصل الخامس - الانتخابات

المادة (٨)

الانتخابات :

اولاً – تجري انتخابات الهيئة العليا كل اربع سنوات وفق نظام القائمة المفتوحة أو الفردية.

ثانياً – تعلن نتائج الانتخابات فور الانتهاء من الفرز و يعتبر فائزاً المرشح الذي ينال العدد الاكبر من اصوات المقترعين .

ثالثاً – اذا تساوى مرشحان أو اكثر في عدد الاصوات بين الفائزين يتم حسم الامر اما بالتنازل أو القرعة.

المادة (٩)

اولاً- تشكل الهيئة العليا لجنة تحضيرية لتهيئة مستلزمات انعقاد المؤتمر .

ثانياً - تنشر الهيئة العليا في مقر الاتحاد و فروعه لائحة باسماء الناخبين قبل موعد انعقاد المؤتمر العام للانتخابات بشهر ، و تقبل الاعتراضات عليها حتى اسبوع قبل موعد الانتخابات لتصبح نهائية.

المادة (١٠)

يقدم طلب الترشيح الى الهيئة العليا للنظر في توافر الشروط المطلوبة و تنشر اسماء المقبولين في مقر الاتحاد و فروعه قبل عشرة ايام من موعد انعقاد المؤتمر العام و تقبل الاعتراض عليها حتى اسبوع قبل الانتخاب.

المادة (١١)

اذا شغر مركز أو اكثر في الهيئة العليا يتم سد الشاغر فيها حسب تسلسل اصوات المرشحين في المؤتمر اذا كان قد بقي من مدة الهيئة العليا اكثر من ستة اشهر ، اما اذا شغر نصف عدد الاعضاء فتعتبر الهيئة العليا بحكم المنحلة و يتم دعوة الهيئة العامة لانتخاب هيئة عليا جديدة خلال مدة شهر.

الفصل السادس- الهيئة العليا

المادة (١٢)

أولا - تتألف الهيئة العليا من تسعة (٩) اعضاء اصليين مع عضوين احتياط تنتخبهم الهيئة العامة بالاقتراع السري.

ثانيا - ينتخب مسؤولوا الفروع و الهيئة الادارية من قبل اعضاء الفروع ويحضر مسؤولوا الفروع اجتماعات الهيئة العليا دون ان يكون لهم حق التصويت.

المادة (١٣)

أولاً – تعقد الهيئة العليا اجتماعاً اعتيادياً كل اسبوعين ولها ان تعقد اجتماعات استثنائية بدعوة من الرئيس لبحث الامور المحددة في الدعوة .

ثانياً – يكتمل النصاب القانوني لاجتماع الهيئة العليا بحضور اكثر من نصف الاعضاء.

ثالثاً – يفتتح الاجتماع بقراءة محضر الجلسة السابقة للمتابعة .

رابعاً - تتخذ قرارات الهيئة العليا بالاكثريةالمطلقة لعدد الاعضاء و في حالة تعادل الاصوات يعتبر صوت الرئيس مرجحاً.

المادة (١٤)

تمارس الهيئة العليا الصلاحيات التالية :

أولاً- أنتخاب رئيس الأتحاد ونائبه و مسؤل الماليةمن بين أعضائها بالأقتراع السري.

ثانياَ- تسمية رؤساء وأعضاء اللجان الدائمة والمؤقتة وفق مقتضيات السياسة العامة للأتحاد.

ثالثاَ- ادارة الأتحاد وفق خطة عمل سنوية بموجب هذا النظام.

رابعاً – الحفاظ على اموال الاتحاد واستحصالها واستثمارها وادارتها بما يضمن مصالح الاتحاد.

خامساً – اصدار التعليمات اللازمة لتسهيل تنفيذ قانون الاتحاد ونظامه الداخلي .

سادساً – فتح فروع الاتحاد والاشراف على اعمالها.

سابعاً – قبول طلبات الانتماء وفق الشروط.

ثامناً – اعداد تقرير سنوي عن نشاط الاتحاد واعماله

تاسعاً – اتخاذ مواقف وطنية وقومية وانسانية حول القضايا الراهنة باسم الاتحاد .

عاشراً – وضع آليات و خطط مناسبة لتحقيق اهداف الاتحاد.

حادي عشر – الاشراف على مهام الاعضاء واللجان الدائمة والمؤقتة ..

ثاني عشر – العمل على بناء علاقات وثيقة مع جهات حكومية و برلمانية و منظمات المجتمع المدني على كافة المستويات الكوردستانية والوطنية والدولية.

ثالث عشر – قبول اعضاء فخريين (من البرلمانيين) ممن لهم مواقف مشرفة تجاه قضايا شعب كوردستان .

رابع عشر – توظيف الاداريين والخدميين.

المادة (١٥)

يمارس الرئيس الصلاحيات التالية:

أولاً: ترؤس اجتماعات الهيئة العليا و جلسات الهيئة العامة و الاشراف على اعمالها باستثناء دورة انتخاب الهيئة العليا اذا كان مرشحاً فيها .

ثانياً: يوقع على محاضر اجتماعات الهيئة العليا وجميع المراسلات الصادرة من الاتحاد.

ثالثاً: اعداد جدول اعمال اجتماعات الهيئة العليا.

رابعاً: الامر بصرف مبلغ لا يتجاوز ((٢٥٠٠٠٠)) مائتين وخمسون الف دينارعراقي لكل حالة ومازاد على ذلك تتخذ الهيئة العليا قراراً بالصرف في اول جلسة تعقدها.

خامساً: تسلم الطلبات المقدمة من اعضاء الاتحاد والمنتسبين ويحيلها الى الهيئة العليا لاتخاذ القرارات المناسبة.

سادساً: القيام بتنسيق العمل بين اجهزة الاتحاد المختلفة من فروع ولجان و يقدم التوجيهات اللازمة لهم .

سابعاً: تمثل الاتحاد امام القضاء والمؤسسات الحكومية وغيرها.

المادة (١٦)

نائب الرئيس: لنائب الرئيس الصلاحيات التالية :

أولاً: القيام مقام الرئيس في حال غيابه ويمارس جميع صلاحياته.

ثانياً: مساعدة الرئيس في مهامه ويقوم بالمهام التي يطلب منه اداءها.

ثالثاً: الاشراف على اعمال اللجان الدائمة والمشكلة مؤقتاً.

رابعاً: تولي رئاسة لاجتماعات المشتركة للجان الدائمة في الهيئة العليا.

المادة (١٧)

يمارس مسؤل المالية ما يلي:

أولاً: الأشراف على ضبط مالية الاتحاد و متابعة السياسة المالية .

ثانياً: يكون مسؤولاً مع المحاسب عن جميع ممتلكات الاتحاد المنقولة وغير المنقولة

ثالثاً: الأشراف على اعمال تشكيل لجنة المشتريات واعمالها.

رابعاً: التوقيع مع المحاسب على جميع المستندات المالية للاتحاد.

خامساً: الأشراف على اعداد الموازنة المالية و الحسب الختامي.

سادساً: الأشراف على اعداد التقرير المالي السنوي للاتحاد وتقديمه الى الهيئة العامة.

سابعاً : متابعة الامور المصرفية و مشاريع الاستثمار للاتحاد.

المادة (١٨)

يشكل الاتحاد اللجان التالية :

اولاً : اللجان الدائمة :

١. لجنة العلاقات العامة : تختص هذه اللجنة بتنظيم العلاقات مع الجهات الحكومية و البرلمانية و الحزبية و منظمات المجتمع المدني داخل و خارج الأقليم .
٢. اللجنة القانونية : تختص بدراسة مشاريع القوانين المقدمة لها من قبل برلمان كردستان و الكتل الكردستانية في مجلس النواب العراقي أو حكومة ألأقليم، و بيان الرأي بشأنها و اعداد نصوصها و صياغتها و تقييم القوانين و متابعتها بغرض أغناءها.
٣. لجنة الثقافة و ألأعلام : تختص بألاشراف على اصدار مجلة البرلماني و نشرييات الاتحاد و الموقع الاكتروني و تنظيم عقد المؤتمرات و الندوات بالتنسيق مع اللجان ذات العلاقة .

٤. لجنة حقوق الأنسان : تختص برصد و متابعة حقوق الانسان في الأقليم وفق المعاهدات و الأتفاقيات و المواثيق الدولية في هذا المجال .

٥. لجنة النزاهة و ألأصلاح : تختص بالمساهمة في مساندة جهود الأصلاح و مكافحة الفساد في ألأقليم

ثانياً : اللجان المؤقتة :

للأتحاد تشكيل اية لجان اخرى مؤقتة عند الأقتضاء و الضرورة .

المادة (١٩)

أولاً: يحق لكل عضو في الاتحاد ان يرشح نفسه لعضوية احدى لجانه الدائمة وعلى الرئيس عرض اسماء المرشحين على اجتماع الهيئة العليا للتصويت عليها.

ثانياً: تتألف كل لجنة من اللجان الدائمة من عدد لايقل عن خمسة اعضاء ولايزيد على احد عشر عضواً

ثالثاً: تنتخب كل لجنة خلال ثلاثة ايام من تشكيلها رئيسا ونائباً للرئيس ومقرراً لها من بين اعضاءها وذلك بالاغلبية.

رابعاً: تعقد اللجان اجتماعات دورية يحددها رئيس اللجنة أو نائبه عند غيابه وتتم دعوة الاعضاء عن طريق المقرر.

خامساً: يكتمل النصاب في اجتماعات اللجان بحضور اكثرية الاعضاء وتتخذ قراراتها بالاغلبية المطلقة لعدد اعضائها وترفع قراراتها بتوقع رئيس اللجنة أو نائبه الى الهيئة العليا.

سادساً: تتولى كل لجنة ضمن اختصاصاتها اعداد ودراسة المشاريع التي تقدمها أو تحال اليها وتعمل على متابعة تنفيذها بعد اقرارها من الهيئة العليا.

سابعاً: لرئيس الاتحاد أو نائبه دعوة رئاسات اللجان واعضائها عند الحاجة الى الاجتماع المشترك أو على حده.

ثامناً: للجنة الحق في طلب اقالة رئيس اللجنة أو نائبه عند ثبوت عدم كفائته أو عجزه

تاسعاً: لكل عضو من اعضاء الاتحاد الحق في حضور اجتماعات اية لجنة لابداء رأيه دون الاشتراك في التصويت.

الفصل السابع – التنظيم المالي للاتحاد

المادة (٢٠)

تتكون مالية الاتحاد ومما يلي:

أولاً: بدلات الانتماء الى الاتحاد.

ثانياً: بدلات الاشتراكات السنوية للاعضاء.

ثالثاً: ريع اموال العقارات والمشاريع وارباح المطبوعات التي يصدرها الاتحاد.

رابعاً: الهبات والتبرعات المشروعة .

خامساً: المنح و المساعدات المالية من برلمان كوردستان وحكومة الاقليم.

المادة (٢١)

أولاً: يحدد التنظيم المالي و مهام المالية والمحاسبة في ادارة اموال الاتحاد واعداد وتنفيذ موازناته السنوية.

ثانياً: تبدأ السنة المالية للاتحاد من اليوم الاول من شهر كانون الثاني من كل عام.

ثالثاً: يضع مسؤل الماليةمشروع الموازنة للسنة المالية المقبلة يرفق به الحساب الختامي للسنة المنصرمة ويعرضه على الهيئة العليا قبل شهر كانون الثاني من كل سنة .

رابعاً: تقرالهيئة العليا مشروع الموازنة وتقدمه الى الهيئة العامة للتصديق عليها في جلستها العادية من كل سنة.

المادة (٢٢)

أولاً: الهيئة العليا هي المسؤولة عن اموال الاتحاد واستحصالها وحفظها واقرار صرف النفقات اللازمة لادارة الاتحاد وفروعه في المحافظات ضمن اعتمادات الميزانية.

ثانياً – تلغى اعتمادات الموازنة السنوية التي لم تستعمل حتى الثلاثين في شهر كانون الاول في السنة المالية و تدور ارصدتها المتبقية من سنة الى اخرى بشرط ان تتضمن الموازنة التي اقرتها الهيئة العامة احكاماً صريحة تجيز ذلك.

ثالثا – تخضع حسابات الاتحاد السنوية للتدقيق من الرقابة المالية للأقليم .

رابعا – لا يجوز بيع عقار مملوك للاتحاد الا بموافقة الهيئة العامة الممثلة عدا ذلك للهيئة العليا ان تتصرف في اموال الاتحادبقرار منها وفق الضوابط المالية.

المادة (٢٣)

اولاً – تتكون الوحدة المالية من المحاسب والمدقق وامين الصندوق وامين المخزن وتعمل تحت اشراف مسؤل المالية .

ثانياً – يكون مستندات الصرف و الايداع بتوقيع الرئيس و مسؤل الماليتو المحاسب معاً.

ثالثاً –تودع المبالغ النقدية و المستندات باسم الاتحاد في احدى بنوك الاقليم .

رابعاً – يكون بدل للإشتراك السنوي للاعضاء (١٠٠٠٠٠) مئة الف دينار عراقي .

خامساً – يكون بدل الانتماء (١٥٠٠٠٠) مائة وخمسين الف دينار عراقي .

سادساً – كل ما لم يرد في هذا النظام يعتمد على المعـاير و الـضوابط الماليـة المتبعـةفي مؤسـسات الاقليم.

الفصل الثامن – الاحكام الختامية

المادة (٢٤)

يعتبر هذا النظام جزءاً مفسراً و مكملاً لتنفيذ أحكام قانون الاتحاد النافذ .

المادة (٢٥)

يخضع العاملون لاحكام القوانين النافذة في الاقليم

المادة (٢٦)

يكون عمل العضو في الهيئة العليا او اللجان الدائمة و المشكلة أو في فروع و مكاتب الاتحاد طوعياً و دون مقابل .

المادة (٢٧)

للاتحاد اصدار المجلات و النشريات و طبع الكتب و الكراسات المتعلقة بالشؤون القانونية و السياسية و الحياة البرلمانية.

المادة (٢٨)

للهيئة العليا التعاقد مع العاملين أو اجراء اعمال تقتضيها مصلحة الاتحاد خارج الملاك و ذلك بقرار يتضمن تحديد فترة التعاقد و بدل الاتعاب و شروط التعاقد.

المادة (٢٩)

أولاً : صادقت الهيئة العامة الممثلة على هذا النظام في الاجتماع السنوي بتأريخ ٢٠١٢/٦/٩ .

ثانياً : ينفذ هذا النظام اعتبارا من تاريخ مصادقته في الاجتماع السنوي .

نعمت عبدالله

اتحاد برلماني كوردستان

مجـلس القـضـاء

تـأريخ ٢٠١٢/٦/٢٨

قرار

أستناداً الى احكام المادة (الحادية عشرة) من قانون العفو العام في اقليم كوردستان / العراق رقم ٢ لسنة ٢٠١٢ ، فقد أصدر مجلس قضاء اقليم كوردستان / العراق بإجماع أصوات الحاضرين التعليمات التالية .

التعليمات رقم ١ لسنة ٢٠١٢

١- يعفى عفواً عاماً المحكومين من (النزلاء المودعين) في دوائر الاصلاح الاجتماعي في الاقليم عما تبقى من مدة محكومياتهم في الاحكام الصادرة بحقهم من محاكم الاقليم في القضايا التي تمت او تتم المصالحة بين اطرافها امام اللجنة المشكلة خلال المدة المحددة في المادة (الثالثة) من القانون ويطلق سراحهم فوراً .

٢- توقف الاجراءات القانونية بشكل نهائي في القضايا التي رهن التحقيق او المحاكمة في جميع الجرائم الواقعة قبل صدور القانون المذكور (عدا المتهمين الهاربين والجرائم المستثناة من احكامه) اذا تمت المصالحة او تتم المصالحة بين اطرافها امام اللجنة المشكلة وكذلك امام المحاكم المختصة ومحاكم التحقيق .

٣- تشمل المادة (الخامسة) من القانون المخالفات المنصوص عليها في جميع القوانين والقرارات النافذة في الاقليم .

٤- تصدر قرارات اللجنة المشكلة بموجب احكام المادة (الثامنة) بالاتفاق او بالاكثرية وعلى المخالف بيان رأيه مسبباً .

٥- على الجهات ذات العلاقة أبداء التسهيلات اللازمة لتمكين اللجان من القيام بمهامها .

٦- الفقرة اولاً من المادة التاسعة من القانون ، تشمل كذلك محاكم الاحداث بالنسبة الى القضايا المحالة عليها لاجراء التدقيقات التمييزية بالاضافة الى المحاكم الواردة في الفقرة المذكورة .

٧- على المحاكم المختصة في القضايا المحالة عليها لاجراء المحاكمة تنفيذ احكام القانون المذكور مباشرة من بمافيها محاكم التحقيق في القضايا المنظورة امامها .

٨- على دوائر الاصلاح الاجتماعي في الاقليم تزويد اللجان والمحاكم بقوائم أسماء المستفيدين من احكام قوانين وقرارات العفو المشار اليها في المادة السادسة من القانون .

٩- على المحاكم ارسال اضابير الدعاوى الصادرة فيها الاحكام الغيابية الى اللجنة المشكلة الواردة ذكرها في الفقرة اولاً من المادة الثامنة من القانون في حالة تسليم المحكوم غيابيا نفسه خلال المدة المحددة في القانون (عدا المحكومين بالاعدام) حيث يتم البت فيها من قبل المحكمة المختصة وفق احكام القانون .

١٠- تسرى احكام القانون المذكور على القضايا والوقائع السابقة على تاريخ اصداره الموافق في ٢٠١٢/٦/٧ .

١١- تنفذ هذة التعليمات إعتباراً من تاريخ صدوره وتنشر في الجريدة الرسمية (وقائع كوردستان)

أحمد عبدالله زبير
رئيس مجلس القضاء اقليم كوردستان